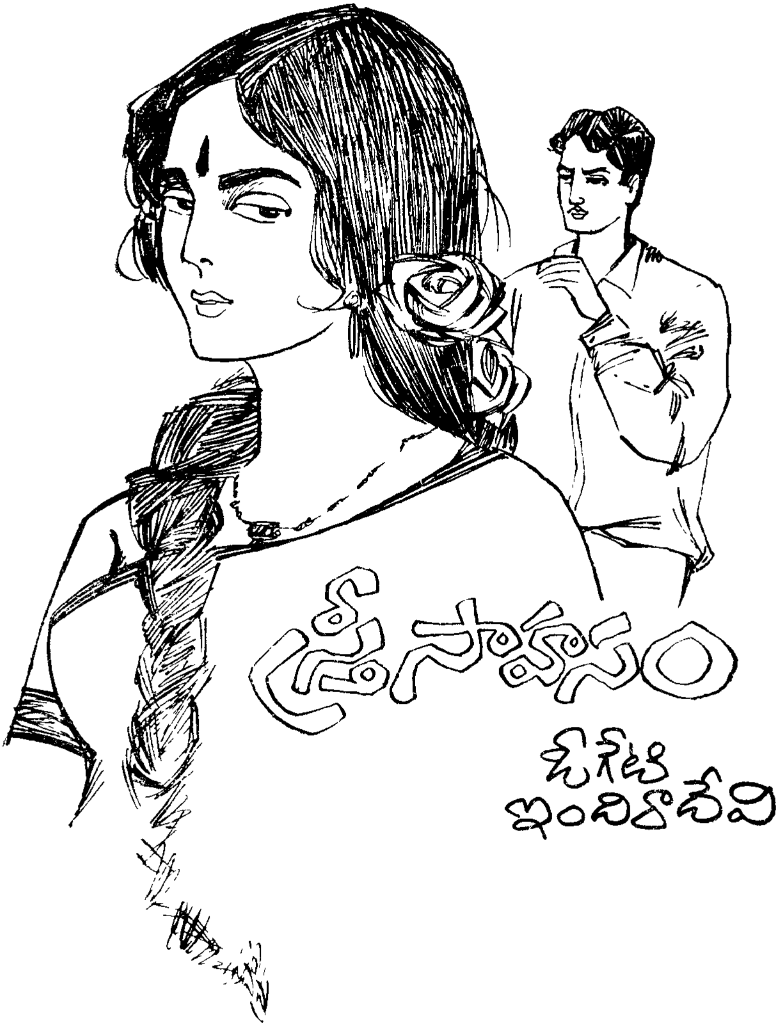

ఉదయలక్ష్మి ఇలా ఎమ్మెస్సీ ప్యాసవటమేమిటి! అలా ఉద్యోగం రావటమేమిటి ఒక్కసారే జరిగాయి. అందరూ ఆ అమ్మాయిని అదృష్టవంతురాలనే లోగానే పెళ్ళి సంబంధం కూడా కుదిరిపోయింది, ఏదో సామెత చెప్పినట్లు.

అతగాడి నామధేయం రవి (అంటే కాబోయే పెళ్ళికొడుకు పేరన్నమాట) రెండు మూడేళ్ళనుంచీ ఇంజనీరింగ్ కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా పనిచేస్తున్నాడు. కుల

విద్యా రూపతారుణ్యాదులన్నిటా ఉదయకు దీటైనవాడు. ఇలా అన్ని విషయాలు సమగ్రంగా కుదిరాయి గదా, పెళ్ళి యింకా అవలేదని అడగకండి మరి. అడిగితే ఇద్దరు విలన్ల కథ చెప్పవలసి వస్తుంది. సరే కానీండి ఏం చేద్దాం మరి.

ఆ రోజు.........

ఉదయ ఉద్యోగంలో చేరాక వచ్చిన మొట్ట మొదటి ఒకటో తారీఖు. తనతో కలిసి పని చేసే తరుణులతో కలిసి జీతం తీసికోవటానికి వచ్చింది ఉదయ. మొదటి జీతం పుచ్చుకోవటం గనక ఉత్సాహంగా, ఆదుర్దాగా, ఏదో ధీమాగా కూడా వుంది.

తీరా చూస్తే ఆఫీసు గదిలో సూపరింటెండెంట్ చుట్టూ కిటకిట లాడి పోతున్నారు పురుషపుంగవులు. మొత్తం మూడు వందలా ఇరవయ్యొక్కమంది ఉద్యోగస్థులున్నారైరి. అందరికీ జీతమంటే సరదాయే గదా—సరదా ఏం(వి)ట్లెండి, అవసరం గదా. ఎలా మరి? అందులో ఆడవారు నలుగురే, ఉదయా, సీతా, రాజేశ్వరి, సుగుణ. కొంచెం దూరంగా నించున్నారు వాళ్ళు నలుగురూనూ.

పాపం సూపరింటెండెంట్‌కి ఊపిరాట్టల్లేదు. తల ఎత్తటం అట్లావుంచి కళ్ళెత్తి చూడటానికయినా అవకాశం లేకుండా వుంది.

"నాన్‌సెన్స్, మనకి ముందు యివ్వ కూడదూ? వెళ్ళిపోదుం గదా యీ పాటికి. అరగంటైంది వచ్చి," వాచీ చూసుకుంటూ మొహం చిట్లించింది ఉదయ.

"అంతేనమ్మా, ఉదయలక్ష్మీ! మనం చివరికి తీసుకోవలసిందే. సమాన హక్కులూ, సమాన ఉద్యోగాలూ కావాలన్నాం గదా. అందుకని ఉద్యోగాలు సమానంగా యిచ్చి ట్రీట్ చెయ్యటం మాత్రం అధమంగా చేస్తే సరి," కాస్త వయసు మళ్ళిన రాజేశ్వరి ఉవాచ.

ఉదయ గిలగిల లాడిపోయింది. ఉదయ చిరచిర లాడిపోయింది. ఉదయ గుబగుబ లాడిపోయింది.

తండోప తండాలుగా వచ్చి సూపరింటెండెంట్ చుట్టూ మూగుతున్నారు మగవాళ్లు. కొంతమంది లక్షణంగా జీతం తీసుకుపోతున్నారు. కాని ఎంతసేపటికి ఈ ఉద్యోగినీ చతుష్టయానికి మటుకు జీతాలు లభించటంలేదు. నుంచుని నుంచుని కాళ్ళు పడిపోతున్నయ్యి.

"దిక్కుమాలిన గోల. మంచీ మర్యాదా ఏమీ లేదు. ఏం ఉద్యోగమో కాని. పోనీ రేపొచ్చి జీతం తీసుకోవచ్చునంటే వీల్లేదు. ఒకటో తారీకే తీసుకోవాలని అధికారుల ఆజ్ఞ గదా," అని ఇదై పోయింది ముగ్గురు పిల్లల తల్లి సీత.

"ఉండు, నీ దంతా మరీ చోద్యం. ఆయన ముక్కుపొడుమే పీలుస్తాడా? జీతాలే యిస్తాడా?" అని కోప్పడింది సుగుణ వ్యంగ్యవైభవం వొప్పారగా.

సూపరింటెండెంట్‌ని పరకాయించి చూసింది ఉదయ. సన్నగా పొడుగ్గారివటలా

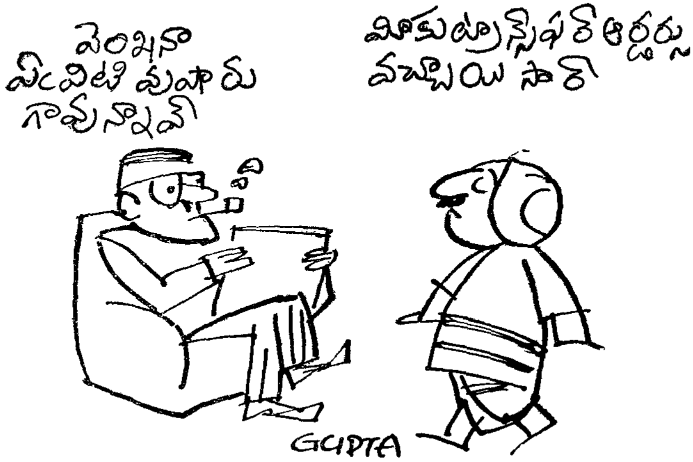

ఉన్నాడాయన. బట్టతల, టేబిల్ మీద ఇంద్రుడికి వజ్రాయుధం లాంటి నశ్యం డబ్బీ.

. అంతలోనే సుతారాంగా ముక్కు తిప్పి—

"నశ్యదానం మహాదానం వస్త్రదానంతు మధ్యమమ్

కనీసం కన్యాదానంచ అన్న దానం వృథావృథా, అని కవిత్వం చెప్పాట్ట ఒకా యన. ఈ బాపతు వాళ్ళని చూసేనేమో," అన్నది రాజేశ్వరి. ఆరున్నర దాటింది.

ఉదయ కళ్ళు తిరిగినంత పనైంది. "ఇప్పుడెలా" అనుకుంటూ వాచీ చూసు కుంటోంది మాటిమాటికి.

ఎలాగయితేనేం అయిదు నిమిషాలు తక్కువ ఏడుగంటల కిచ్చారు జీతం. లెఖైనా పెట్టుకోలేదు. "నేనూ వస్తా నుండు," అని సుగుణ పిలుస్తున్నా విని పించుకోలేదు. వడివడిగా అడుగులు వేస్తూ రిక్షా కోసం చూసింది. కనుచూపు మేరలో ఎక్కడాలేదు. "ఈ రిక్షావాళ్ళందరికీ ఏమొ చ్చిందో యివాళ?" అని కసిగా విసు క్కుంటూ నడక మొదలెట్టింది.

ఇంతలో బ్రహ్మాండమైన అవాంతరం ఆరడుగుల ఎత్తులో యెదురుపడింది.

"హల్లో, ఉదలయలక్ష్మిగారా? పే తీసేసుకున్నారా? గుడ్" అంటూ విష్ చేశాడు సత్యనాథం.

బిక్కచచ్చి పోయింది సదరు ఉదయ లక్ష్మి. ఒక్కక్షణంలో కనుబొమలు కుంచించుకు పోయాయి. మొహం నిర్జీ వంగా అయిపోయింది. కాని తోటి ఉద్యో గస్థుణ్ణి పలుకరించకుండా ఎలా? ఆమె పెద వులు మటుకు ఏదో సమాధానం చెప్పాయి.

అసలు సంగతేమిటంటే—

అతనంత దగుల్బాజీ అతనే కానీ,

మరొకరుండరని ఉదయ ఉద్యోగంలోచేరిన రోజే చెప్పేశారు సుగుణావాళ్ళు.

'అతని విషయంలో జాగ్రత్తగా వుండాలి' అని నిశ్చయించుకుంది కూడా. కాని ఇదేమిటీ——

"పదండి. మీ యిల్లు రామారావు పేటే కదూ? నేనూ అటే వెళ్తున్నాను. చుట్టూ రిక్షా అయినా లేదు. కలిసి వెళ్దాం" అన్నాడతను హీరాయిక్‌గా.

"ఆహఁహఁ ఎందుకూ——మీకు శ్రమ. నేను వెళ్తానులెండి. అబ్బే——మీరు రావక్ఖర్లేదు" అని ఖంగారు పడిపోయింది ఉదయ.

"నో నో! నాకేంశ్రమ! అయినా ఇంటి కెళ్ళకుండా ఆఫీసులోనే వుండిపొమ్మనే టట్టున్నారు మీ వాలకం చూస్తే," అంటూ నవ్వాడతను.

"మీ యిల్లు కూడా అటేనా?" అనడిగింది ఉదయ. ఇంక ఈ తద్దినం తప్పదు గాబోలు అనుకుంటూ.

"అవును. అటే. కాకపోతేమటుకు కాస్త తోడు రాలేననుకున్నారా? కోలీగ్స్ దగ్గిర అంత మొహమాటం పనికిరాదు. ఇప్పుడెంతైందని మీ ఉద్దేశ్యం? సెవెన్ దాటింది. పైగా అమావాశ్య——ఒక్కరూ వెళ్తానంటారా? బలేవారే?" స్నేహపిచ్ఛల మైన కంఠస్వరానికి కాస్త మందలింపు కూడా జోడించాడు.

అదేమిటో శాపం పెట్టినట్లు ఒక్క రిక్షా అయినా దొరకలేదు. "ఏమండీ! నే నంటే అందరికీ ఎందుకండీ అసహ్యం? గిట్టనివాళ్లు లేనిపోని వదంతులు పుట్టిస్తే విద్యావంతులు గదా వీళ్ళందరూ నమ్మెయ్యటమేనా? వాటిల్లో ఎంత నిజముందో తెలుసుకోనక్కర్లేదా? అలా గుడ్డిగా నమ్మెయ్యటమేనా?" అంటూ ఆవేదనతో ప్రశ్నించాడు సత్యనాధం. తన మాటలు ఆ కన్యాల లామ చెవుల్లో జొరబడిన చిహ్నాలేం కని పించటల్లేదు. ఉసూరుమంటూ మళ్ళీ అడిగాడు.

"ఆఁ ఏమిటంటున్నారు?" అని ఉలిక్కి పడిందామె.

"అదేనండీ, అలా నమ్మెయ్యటమేనా? అని అడుగుతున్నా" అన్నాడు.

"ఆఁ నమ్మచ్చు. ఫర్లేదు" అన్నది సీరియస్‌గా.

"ఏమిటండీ! నా మాట మీరు వింటున్నారా అసలు?" చిన్నబుచ్చుకున్నాడతను.

"సారీ అండీ. యేదో ఆలోచిస్తూ విన లేదు." అని మళ్ళీ చెప్పించుకుంది. తప్పని సరై యేదో మాట్లాడుతోందే కాని——తన కోసం ఆత్రంగా నిరీక్షిస్తున్న రవి మొహమే మనస్సులో మెదులుతున్నది.

"ఇవాళ అక్కయ్య వస్తోంది ఉదయా! అమ్మా, నాన్నా, అత్తయ్యా వాళ్ళంతా నిన్ను చూశారు గానీ అక్కయ్య చూడ లేదుగా. సాయంత్రం మీ యింటికి తీసుకు వస్తున్నా. ఏవో లాంఛనాలూగట్రా అడగా లిట తను. అక్కయ్యనీ మీ పెద్దవాళ్ళనీ ఖబుర్లలోకివదిలి ఏ పిక్చర్‌కో, షైర్‌కో

చెక్కేద్దాం. మనం. ఏం! మేము వచ్చేసరికి అందాలరాణిలా తయారై వుండాలి. అక్కయ్య మురిసిపోవాలి," అన్నాడు రవి ఫోన్ చేసి.

'సరే' నన్నది తను ఉత్సాహంగా.

తీరాచూస్తే ఇలా అయింది. ఈ జిడ్డు వదలటంలేదు ముందు. ఖర్మ.

ఇల్లు వచ్చేసింది—గేటుదగ్గర—

"థాంక్సండీ—నేను ఉంటానింక—" అన్నది. మళ్ళీ అతను తన వెనకే ఇంట్లోకి వస్తాడేమోనని గాభరాపడి, "మా ఇంటికి... మా ఇంటికి...." అన్నది గబగబా. "ఈ సారి ఆహ్వానిస్తాను. ఇప్పుడుకాదు" అనే మాట నోటంట వచ్చేలోగానే అతను కళ్ళింతలు చేసుకుని, "వస్తాను పదండి. నాదేం అభ్యంతరం లేదు" అంటూ ముందుకు అడుగు వేశాడు.

"అబ్బే—అది కాదు. ఇప్పుడే మా యింటికి........" అని నీళ్ళు నములుతూ "దేనికి?" అనే చివరిముక్క పూర్తి

చెయ్యలేక పోయింది.

"ఓ.యస్- మీ మాట కాదన నంటున్నా గదా. ఇప్పుడే వస్తున్నా" అంటూ లోపలికి వచ్చేశాడతను.

. ఉదయకు ముచ్చెమటలు పోశాయి.

ముందు హాల్లోనే తల్లీ తండ్రీ రవీ అతని అక్కయ్యా కూర్చుని వున్నారు. ఉదయను చూస్తూనే "ఓహో" అంటూ ఏదో పలకరించబోయిన రవి, వెనకాలే వస్తున్న సత్యనాథాన్ని చూసి కుప్పకూలి పోయాడు.

ప్రశ్నార్థకంగా చూశారు తల్లీ తండ్రీ.

రవి అక్కయ్యా మొహం ముడుచుకుంది. సత్యనాథాన్ని పరిచయం చేసింది ఉదయ. తప్పుతుందామరి?

రెండు నిమిషాలంటే రెండే నిమిషాలు కూర్చుని లేచాడు సత్యనాథం- "వస్తానండీ, మీ అమ్మాయి చాల కష్టపడ్డారివాళ" అన్నాడు.

"ఎందుకో? మీతో మాట్లాడి కష్టపడిందా?" అన్నాడు రవి అందుకుని.

"పోనీ అలాగే అనుకోండి" అంటూ నవ్వాడు సత్యనాథం. రవి ఎవరో సరిగా తెలియలేదతనికి.

రవీ, అతని అక్కయ్య కూడా వెళ్తామన్నారు.

"అదేమిటి? అప్పుడేనా?" అని ఆశ్చర్యపోయి ఇంకాసేపు ఉండమని రవి అక్కయ్యను బ్రతిమలాడి భంగపడింది ఉదయ.

"అన్నట్లు మా యిల్లు చూసి వెళ్దురు గాని రండి" అంటూ రవి అక్కయ్యను లోపలికి తీసుకొని వెళ్ళారు ఉదయ తల్లి దండ్రులు.

"సారీ రవీ! ఎంత ప్రయత్నించినా ముందు రాలేకపోయాను. పైగా ఆలస్యమై పోయింది. కారణాలన్నీ చెప్తానేం" అంటోంది ఉదయ.

"నాకేం చెప్పక్ఖర్లేదు. ఆ సత్యనాథం లాంటి పరమ దగుల్బాజీతో కలిసి ఆఫీసు విడిచిపెట్టిన మూడు గంటలకి-ఇంత రాత్రివేళ వచ్చేవంటేనే అర్థమవుతోంది. హుఁ నేనెంత చెప్పాను పొద్దున్న? అంత లెఖ్ఖ లేదన్న మాట నేనంటే- మా అక్కయ్య ముందు నా పరువు తీసేశావు," అన్నాడు అతను కోపంగా. అప్పుడే ఉదయ తన భార్య అయిపోయినంత దర్జాగా.

ఉదయకు ఆవేశం ముంచుకొచ్చింది. రాదామరి! "ఉహుఁ అలాగేం? నన్ను బాగా అర్థంచేసుకున్నారు. కానీ ఆ సత్యనాథం చెడ్డవాడని మీకెలా తెలిసిందో?" అని అడిగింది సూటిగా.

"తెలియడానికేం? ఎవరైనా చెప్తారు. సచ్ ఎ నొటోరియస్ పెర్సన్ హి ఈజ్" అన్నాడు రవి.

"ఓహో. చెప్పుడు మాటలవల్ల తెలిసిన చెడ్డతనమే నన్నమాట అతనిది. చాలా సంతోషం తమరి పరిశీలనాసక్తికి" వ్యంగ్యం ఒలకబోసింది ఉదయ.

"ఏమోగానీ - నువ్విలా అడ్డమైన వాళ్ళతో తిరగటం, ఆఫీసు వదిలాక ఆరు

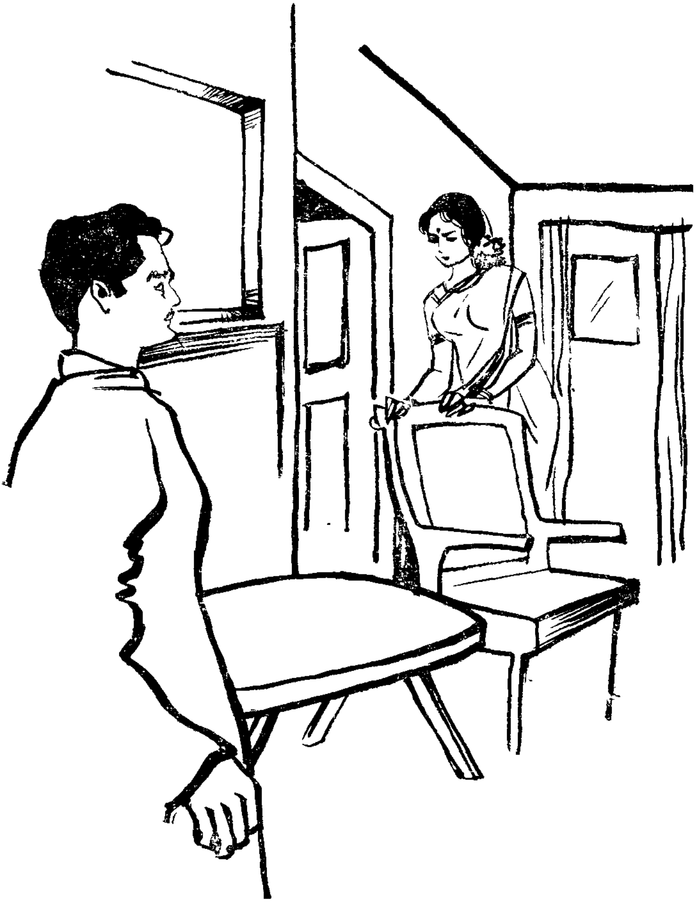

గంటలకి ఇంటికి రావటం, పైగా ఇలాంటి ఎదురు సమాధానాలు చెప్పి నన్ను కించ పరచటం నేను సహించలేను. కాబోయే భర్త అన్న జ్ఞానం కూడా లేకుండా ఇంత నిర్లక్ష్యంగా ప్రవర్తించటమంటే నాకు తగని అసహ్యం" అంటూ నుంచున్నాడు రవి.

"ఆగండి" భద్రకాళిలా గర్జించింది ఉదయ.

అప్రయత్నంగా కలవరపడ్డాడతను.

"సంపాదించి పెట్టటానికి నా ఉద్యోగమూ, నలుగుర్లో గొప్ప చెప్పుకోవటానికి నా చదువూ కావాల్సి వచ్చాయా మహాశయా! అత్యవసర పరిస్థితుల్లో, తప్పనిసరి అయినప్పుడు తోటి ఉద్యోగులతో మాట్లాడడం అంత నేరమా? ఏం మీరు తోటి స్టాఫ్‌తో, లేడీ స్టూడెంట్లతో మాట్లాడ

కుండానే పాఠాలు చెప్తున్నారా? పైగా నేను మిమ్మల్ని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నానని అపవాదు ఒకటా? కాబోయే భర్తట, కాబోయే భర్త. ఇప్పుడే యింత అదుపు పెడుతున్నారే ఇంక పెళ్ళైతే ఎంత అవస్థపెడుదురో. అయ్యా! పయోముఖ విషకుంభమా! సెలవు. మీ సంస్కారానికీ సహృదయతకీ నా ఒళ్లు పులకరిస్తోంది స్వామీ! ఇంక దయ చెయ్యొచ్చు తమరు" అంటూ కళ్ళనించి విస్ఫులింగాలు రాల్తూంటే వాకిలి చూపించింది ఉదయ.

ఆ యువతి వాగ్బాణాలకు అతని అహం భావం తూట్లు పడింది. అయినా బింకం సడలనీయకుండా—

"అయితే పెళ్ళయాక కూడా ఇలాగే ఎదిరిస్తావా? ఎలా ఎదిరిస్తావో నేను చూస్తాను" అంటూ పళ్ళు కొరికాడు.

కిలకిలా నవ్వింది ఉదయ.

"మంగమ్మ శపథం చేస్తున్నారా రవి ప్రసాద్! ప్చ్. ఏం చేసినా లాభం మటుకు లేదు. ఊఁ తమరింక వేంచేయవచ్చు" అన్నది.

"బాగా ఆలోచించుకునే అంటున్నావా ఉదయా! నిజంగా నన్ను వెళ్ళిపొమ్మనే అంటావా?" అని జాలిగా అడిగాడతను. నిజానికి అతని అవస్థ వర్ణనాతీతంగావుంది. ఆమె లేనిది అతను నిలువ లేడు. కానీ ఆమె మటుకు అణిగి మణిగి తన చరణ దాసిగా వుండాలి.

ఆమె ధైర్యం చూసి నీళ్ళుగారి పోయాడు—ఇలా అని తెలిస్తే అసలు మందలించకనే పోను ప్రస్తుతానికి. పెళ్లంటూ అయిన తర్వాత ఎలాగూ తన మాట వినేదే చచ్చినట్లు అని లోలోపలే తన బుద్ధి తక్కువను నిందించుకున్నాడు. తన తొందరపాటుకు బాధ పడ్డాడు. పాపం రవి ప్రసాద్!

"మహారాజుగా వెళ్ళిపొమ్మంటున్నాను, కాబోయిన భర్తగారూ! పెళ్ళైన తర్వాత మీ నైజగుణం తెలిసినా- క్షణం కూడా సంసారం చేసేదాన్ని కాదు మీతో, ఏమను కుంటున్నారో గాని. అట్లాంటిది పెళ్ళికాక ముందు - మహోదాత్త గుణ ప్రపూర్ణుల్ని మిమ్మల్ని వెళ్ళిపొమ్మనక ఏమంటాను? ఇంకెప్పుడూ మా యింటికి రాకండి- ఆ సత్యనాథం, సూపరింటెండెంట్ల పుణ్యమా అని బ్రహ్మాండమైన ఆపద తప్పిపోయింది నాకు. పెళ్ళి కాకపోతే పీడాపోయెగానీ" అంటూ తృప్తిగా నిశ్వసించింది ఉదయ.

అంచచలమైన ఆత్మస్థయిర్యం వెల్లివిరుస్తున్న ఆమె కనుదోయిని చూచి కళవళ పడ్డాడతను.

ఇహ ఒక్కటే మార్గముంది ఉదయ తనకు దక్కాలంటే, అదే అవలంబించాడు. "క్షమించు ఉదయా! జరిగింది మర్చిపో- నీలో నాకు నమ్మకం వుంది. తొందర పడ్డాను. అంతే...." అన్నాడు పశ్చాత్తాపంగా ముహం పెట్టి.

"అందితే జుట్టూ-అందకపోతేకాళ్ళూ, అంతేగదూ రవీ! ఈ కల్లబొల్లి మాటలకు

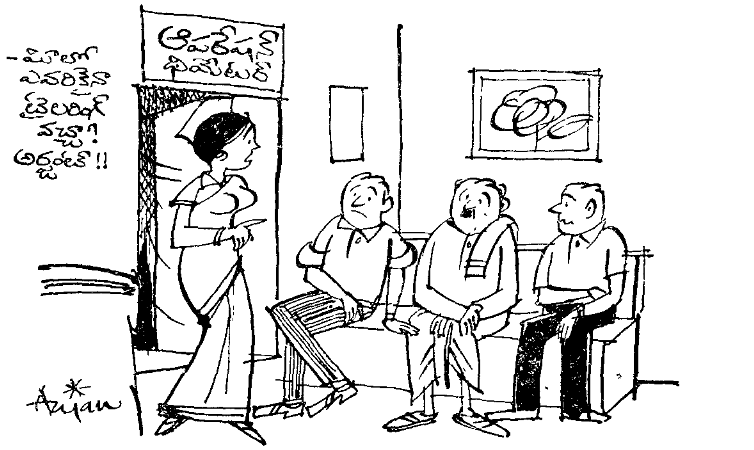

నేనేం కరిగిపోను. మైనపు బొమ్మను కాను. క్షమించటమనే పెద్ద మాట వాడవద్దు- మీమీద నాకు పుష్కలంగా జాలి వుంది. కానీ మిమ్మల్ని పెళ్ళి చేసుకోలేను— కనక...."

"ఈ స్త్రీ హృదయం కుసుమకోమలం కాదు. కఠిన పాషాణంలా వుందే- వారెవా ఇలా ఎక్కడైనా వుంటారా ఆడపిల్లలు? ఇంతకూ నేను లేచిన వేళ మంచిది కాదు." అనుకున్నాడు రవి హతాశుడైపోయి— ఇంతకూ కారణం ఆ సత్యనాథం, ఆ రోగ్-వాడూ కారణం - ఆడపిల్లల హృదయాలు దోచుకునే అందం వాడిది అని స్ఫురించింది.

కసిగా చూశాడు ఆమె వంక.

"ఇంత డొంక తిరుగుడు దేనికి? సత్యనాథాన్ని పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకుంటున్నాను, అని చెప్పెయ్యరాదూ?" అన్నాడు.

పాము బుసకొట్టినట్లు వినిపించి ఉలిక్కిపడింది ఉదయలక్ష్మి. అంతలోనే నిబ్బరం తెచ్చుకుని అన్నది.

"మరే అదే నేనూ అనుకుంటున్నాను. అయినా నేను సత్యనాథాన్నే పెళ్ళాడుతానో, సుబ్బరామయ్యనే పెళ్ళాడుతానో మీ కెందుకు చెప్పండి, లేనిపోని ఇంట్రెస్ట్ తప్ప. అసలు ఆ సత్యనాథంలో వున్న దోషమేమిటో నా కర్థంకాదు. ఎంత చెడ్డవాడైనా మీకంటే చెడ్డవాడని నే ననుకోను. ఒక మాట. మూఢ విశ్వాసాలు నేను నమ్మను. నా అభిప్రాయాలకు విలువ ఇచ్చి నన్ను మనిషిగా, తోటి ప్రాణిగా చూసే వ్యక్తిని నేను ప్రాణాధికంగా ప్రేమిస్తాను. దేవుడుగా ఆరాధిస్తాను. అట్లా కాని వాళ్ళని.... అర్థమయింది కదూ రవిప్రసాద్! నా మనసుకి నచ్చిన వ్యక్తి తటస్థపడేదాకా పెళ్ళికేం తొందరలేదు. సంఘం మాటలకు నేను జడవనని తెలిసిందనుకుంటాను. ఇంక సెలవు, వెళ్ళిరండి గుడ్ బై!" అంటూ గబగబా లోపలికి వెళ్ళిపోయింది నూరు పైసల ఆధునిక స్త్రీ ఉదయలక్ష్మి.